

Prvnímu svazku nových spisů Vladislava Vančury byl dán titul *První prózy a první pokusy*. Už dvoudílnost a obecnost zvoleného titulu napovídají, že skladba knihy asi nebude jednoduchá. Svazek je opravdu sestaven z různých částí. Obsahuje Vančurovy počáteční prózy, které buď zůstaly dodnes v rukopisech, nebo byly publikovány časopisecky a sám autor je knižně nevydal; k nim byla přidána ještě tři malá dramata a filmový scénář, rovněž z počátečního období. Vlastním základem knihy jsou první dvě Vančurovy menší povídkové knížky — *Amazonský proud* (1923) a *Dlouhý, Široký, Bystrozraký* (1924) — a především *Rozmarné léto* (1926), dnes velmi často reeditovaný román, jemuž ovšem v první etapě Vančurova díla předcházely ještě dva romány jiné — *Pekař Jan Marhoul* (1924) a *Pole orná a válečná* (1925). Svazek byl sestaven editory a jeho uspořádání, kromě toho, že sledovalo cíl představit co nejlépe Vančurovy literární počátky, vyplynulo z daných nakladatelských možností.

Amazonský proud vyšel poprvé v roce 1923 jako svazek VI knihovny Novina v nakladatelství Čin, s podtitulem *Prózy*; obálku „vyřezal“ František Muzika. K historii této knížečky se vrátil ve vzpomínce na počátky Družstevní práce jednou zmínkou Vančurův přítel Karel Nový. Psal: „Můj přítel, vášnivý debatér mezi kamarády, byl v ‚obyčejném‘ životě velmi plachý člověk, bývalo mu ztěžko se seznamovat a hovořit ‚s cizími, neznámými‘ lidmi; ze společného studentského bydlení a častého styku si zvykl, že některé záležitosti jsem mu musel obstarávat. Tak např. jsem mu musel zadat do družstva Čin knížečku povídek *Amazonský proud* a do Družstevní práce první

román — někdy po prázdninách roku 1923 — Pekaře Jana Marhoulů.“ Dále ještě Nový uváděl, že v nakladatelství Čin postupovali s vydáním liknavě: „Ani Vančurovi nesdělili, jestli knížku přijali, nebo ne. Patrně ji nechťeli celkem neznámému člověku vydat. Teprve když z Družstevní práce vyrazila zvěst o vysokých uměleckých kvalitách nové Vančurovy prózy, spěchali s vydáním.“ (Karel Nový, *Panorama padesátiletá; tři vzpomínky pamětníků*. Panorama 1972, č. 2, s. 3.) Knížku tenkrát v prvním vydání uváděla krátká předmluva podepsaná Devětsilem. Je patrné, že se předmluva skládá ze dvou částí: první odstavec, který byl v uvozovkách, je Vančurův a je to doslovný citát z úvodu jeho stati *Západ a Východ* otištěné v časopise *Veraikon* (7, č. 5—6, květen—červen 1921, s. 56—59); dnes je tato stať publikována ve svazku Vančurových statí *Řád nové tvorby* (1972). Při doslovném citování úryvku z této stati došlo k nedopatření: ve větě, že v ráji „jsou mohutnosti čiré bez poměrných výšek, odvozených soustav a *bez určeni*“, se do předmluvy v knížce dostalo na konci nelogicky „*bez cvičení*“; tuto chybu opravujeme. O dalších dvou odstavcích předmluvy nelze s určitostí povědět nic jiného, než že byly autorizovány kolektivním podpisem tehdejšího uměleckého sdružení Devětsil, k němuž Vančura patřil. Blahynkovo mínění, že autorem textu byl Karel Teige, zůstává jenom pravděpodobnou hypotézou (Milan Blahynka, Vladislav Vančura. Melantrich, 1978, s. 70). Amazonský proud vyšel za autorova života knižně pouze jednou. Vcelku byly tyto prózy později reeditovány už jenom jako část 15. svazku Vančurových spisů (1959, Československý spisovatel), kde text edičně připravil Rudolf Havel. Pokud se týká rukopisů, je v literárním archivu Památníku národního písemnictví uchován fragment vztahující se k časopiseckému znění povídky *Ráj* a část časopiseckého otisku povídky *Houpačka*, do něhož jsou zaznamenány některé úpravy, ale nikoliv definitivní. Všechny povídky byly ovšem před knihou publikovány v časopisech, novinách nebo sbornících. Titulní povídka *Amazonský proud* vyšla

hned také v německém překladu F. C. Weiskopfa, v časopise Disk 1, 1923—1925, č. 2, s. 15—16. Otisky jednotlivých povídek jsou zaznamenány v Bibliografii Vladislava Vančury sestavené Miroslavem Laiskem:

Ráj — Červen 1, 1918—1919, č. 15, s. 205—208.

Poslední medvěd na Šumavě — pod titulem Divoká zvířata v časopise Červen 1919, s. 22—24.

Houpačka — Kmen 5, 1922, č. 2, s. 18—22.

Nezábavná skutečnost — Nebojsa 2, 1919, č. 25, s. 200 až 201.

Starosta a báby — Komunistický kalendář na rok 1922, Praha, Komunistické knihkupectví a nakladatelství (1921), s. 68—69.

Slapská pošta — Červen 2, 1919—1920, č. 3, s. 30.

Nenadálá smrt — Červen 2, 1919—1920, č. 15, s. 138.

Přetištěno v časopise Rovnost 1921, č. 144, 26/5, s. 1.

Hudba na ulici — Země 1, 1919—1920, č. 5—6, s. 77—78.

Čižba — České slovo 12, 1920, č. 45, s. 10, 22/2. Přetištěno v Rudém právu 1921, č. 278, 27/11 v příloze Dělnická besídka.

Sbohem, Marie — v knize Sovětské Rusi čeští spisovatelé a umělci komunisté, Praha, Tisk. výbor KSČ (říjen) 1921, s. 8—9.

Vzpomeň si na něco veselého — Kmen 4, 1920—1921, č. 23, s. 266—267.

Samotný chlapec — Orfeus 1, 1920—1921, č. 1, s. 8—12.

Proud amazonský — Proletkult 1, 1922, č. 17, s. 259.

Býti dělníkem — Červen 4, 1921—1922, č. 12, s. 171—173.

Kniha *Dlouhý, Široký, Bystrozraký*, složená ze tří povídek, vyšla roku 1924 nákladem vydavatelského družstva Kniha jako 2. svazek Knihovny Socialistických Epištol; obálku kreslil a knihu „vyzdobil“ Silva Marvan. Ke genezi knihy lze ještě pokračovat z citované už vzpomínky Karla Nového: „V pořadí druhou knížku Dlouhý, Široký, Bystrozraký zadal si sám do družstevního nakladatelství Kniha, které vedl bývalý redaktor anarchistického týdeníku

Zádruha Michael Kácha. Znali jsme se s ním, tuším, ještě z předválečných časů. Ano, Káchovi si Vančura troufl dát rukopis přímo, bez prostředníka. Michael Kácha spěchal s vydáním Dlouhého, Širokého, Bystrozrakého, ne však Číňané, jak se nakladatelství Čin říkalo, s Amazonským proudem.“ Tři povídky, z nichž se kniha skládá, byly předtím publikovány takto: *Cesta do světa* v publikaci Revoluční sborník Devětsil, který na podzim 1922 vydalo nakladatelství Večernice V. Vortel (redigovali Jaroslav Seifert a Karel Teige), s. 110—133; *Dlouhý, Široký, Bystrozraký* v Rudém právu 4, 1923, č. 145, 24/6 v příloze Dělnická besídka, s. 1—3; povídka *F. C. Ball* vycházela na pokračování rovněž v literární příloze Rudého práva Dělnická besídka, a to v roce 1922, roč. 3: v č. 224 (24/9), 230, 236 a 242. Jedině povídka *Cesta do světa* vyšla v poněkud přepracovaném znění ještě jednou samostatně knižně (1930), jako první svazek knihovny Omnia v nakladatelství A. Synka, za redakce Václava Řezáče. Povídka *F. C. Ball* byla později přetištěna ve svazku Vladislav Vančura, Rozmarné novely v nakladatelství Mladá fronta (1959). Knižka jako celek vyšla znovu až v uvedeném 15. svazku spisů, edičně připraveném R. Havlem (1959); při *Cestě do světa* přitom editor vycházel z druhého vydání povídky, tj. z textu, který je z autorovy poslední ruky (1930).

Všechny povídky skládající první dvě Vančurovy knížky byly tedy předtím publikovány časopisecky. Pro knižní vydání, i když vyšlo nedlouho po těchto časopiseckých otiscích, Vančura text měnil. Většinou pouze stylisticky. Větší zásahy dělal do úvodní povídky *Ráj* — srovnání dvou verzí *Ráje* otiskl Zdeněk Kožmín v knize *Styl Vančurovy prózy* (Brno 1968, s. 11—14). Tyto první prózy patří do období autorova hledání — Vančura v nich zřejmě zkoušel, jak nejenom stylem vyprávění, ale i grafickým způsobem psaní zbavit prózu stereotypu rozlišujícího vypravěče a postavy; snažil se, aby se výraznějším činitelem prózy stal autorský subjekt.

Čtenářsky nejznámější a nejvíce oceňovaná je dnes menší próza (nejspíš bychom ji mohli označit jako malý román související s tehdejším hledáním nových prozaických forem), vydaná v roce 1926 pod titulem *Rozmarné léto*. V edici Odeon vyšla v listopadu 1926 v nakladatelství Jan Fromek, s kresbami, s obálkou a v úpravě Josefa Čapka; 50 výtisků bylo malířem ručně kolorováno. V tiráži byl podtitul Humoristický román, a nikoliv, jak se nyní běžně a chybně uvádí, „humoristický románek“. Zároveň vyšlo *Rozmarné léto* ze stejné sazby v 1750 výtiscích v nakladatelství Družstevní práce, s týmiž kresbami a v téže úpravě, ale s odlišnou obálkou a s novým návrhem vazby Josefa Čapka. Protože toto vydání má novou tiráž (chybí v ní mimo jiné podtitul), je nutno počítat je za druhé vydání. Tyto dvě edice byly jediné za Vančurova života. Na *Rozmarné léto* se nedostalo ani v pozdějším souboru Vančurových spisů, realizovaném neúplně ve třicátých letech v nakladatelství Melantrich (1932—1936). A tak potřetí vyšlo *Rozmarné léto* — bez Čapkových ilustrací — až jako čtvrtý svazek díla Vladislava Vančury, které pro nakladatelství Družstevní práce, Melantrich a Svoboda „pořádali“ Jan Mukařovský a Ivan Olbracht (1948); toto vydání respektovalo původní znění a jenom je přizpůsobovalo novým Pravidlům. Čtvrté vydání připravil pro Vančurovy spisy (svazek 8) v nakladatelství Československý spisovatel Rudolf Havel (1955); rovněž toto vydání bylo bez ilustrací. Aniž je to zmíněno v ediční poznámce, provedl editor jednu výraznou změnu: v souvislém Vančurově textu, graficky realizovaném bez oddělování promluv jednotlivých postav a působícím spíše dojmem jednoho vypravěčského proudu, vyznačoval přímé řeči většinou uvozovkami; podobu textu tím viditelně měnil. Následující vydání (páté) vyšlo v Mladé frontě ve zmíněném už souboru *Rozmarné novely* (1959). Potom vycházelo *Rozmarné léto* v otiscích, zakládajících se na textu kodifikovaném ve Spisech a vracejících se znovu k Čapkovým ilustracím, v nakladatelství Československý spisovatel; v edici ilustro-

vaných novel vydání šesté (1962), v ilustrované řadě edice Slunovrat vydání sedmé (1971), osmé (1973) a deváté (1981). Protože se první a druhé vydání počítalo za jedno a protože se nebralo v úvahu vydání v Mladé frontě, bylo v tiráži těchto knih uváděno nižší pořadové číslo. Naše vydání je v pořadí desáté.

Tyto tři počáteční Vančurovy menší knihy jsou v naší edici Prvních próz a prvních pokusů doplněny ještě dalšími Vančurovými literárními „*pokusy*“ z prvního období, které potom autor sám knižně nevydal. Jejich dnešní publikování má tedy nejúplněji informovat o jeho počátečních povídkových, dramatických a filmových rozbězích, to znamená také o tom, jak se formovaly autorovy první knížky, z nichž něco už dnes platí za klasické. Některé tyto příspěvky zůstaly v rukopisech, některé byly publikovány časopisecky, některé už byly otištěny po Vančurově smrti. Otištěny byly tyto příspěvky:

Valeji — Horkého týdeník 1, 1909, č. 9, 14/5, s. 10.

Polní hlídač — Republika 1, 1919, č. 10, 21/5, s. 101 až 102.

Anděl — Lumír 47, 1918—1919, č. 4, 14/4 1919, s. 164 až 170.

Kobylka Ouško — Země 1, 1919—1920, č. 3, 25/11 1919, s. 37—40.

Povídky *Bronzový svícen*, *Kolébka*, *Obruč a osel*, *Oblak a sluneční paprsek*, *Louže* otiskujeme z rukopisného sešitu uloženého v Literárním archívu PNP. K těmto prózám patří kratší komentář: Ponejprv se o nich zřejmě zmínil Karel Nový ve vzpomínkovém článku Vladislav Vančura (Nový život 1956, s. 615 n.), kde psal, že Vančura „začal pohádkami, které však spálil“. Později však se sešit s těmito povídkami vynořil v pozůstalosti a k němu se vztahuje článek Milana Blahynky Dva rané Vančurovy rukopisy (Literární archív 13, 14, 15; 1982, s. 5 n.). Ještě později se objevil Vančurův dopis Karlu Novému (bez data) a ten naše informace dále doplňuje a mění. Vančura se v něm

zmínil o společných literárních plánech na román, posteskl si, že se práce vleče, a dodával, že se zatím sám pouští do menších útvarů. Označoval je jako „bajky“. Pokračoval: „Teď jsem začal svoji nejkrásnější, jmenuje se Anjel. Pověděl jsem Ti o ní? Chtěl bych podle ní nazvat celou knížečku — 7 bajek: O kovovém svícnu, Louže, Oblak a sluneční paprsek, Lipová kolíbka, Dva koně, Anjel a Obruč, asi 40 stránek, nějaký obrázek a pěkný titul — co tomu říkáš. Kam to poslat? A mám se ucházet?“ Jestliže můžeme pokládat publikovanou povídku Anděl za totožnou s Anjelem a povídku Kobylka Ouško za zmíněnou prózu Dva koně (vedle titulní kobylky v ní vystupuje ještě pekelný kůň, pyšný hřebec Mořic), pak společně s pěti rukopisnými povídkami, jenom mírně měnícími tituly, máme k dispozici celou první Vančurovu plánovanou knížku, pro kterou byl zamýšlen titul Anjel. Ze sešitu, kde byly pravděpodobně všechny zapsány, byly pak dvě vyňaty pro časopisecký otisk. Možnost rekonstruovat needitovanou, ale zřejmě hotovou knížečku, nás vedla k otištění těchto próz. Jejich znění jsme ovšem pravopisně upravovali a sjednocovali, protože v nich jsou některé zřejmé chyby a opomenutí a protože ani neprošly autorovou definitivní revizí.

Do prvního svazku spisů jsme teď přibrali ještě tři Vančurovy *divadelní hry*; všechny otiskl ve 14. svazku Spisů Rudolf Havel (Hry, Československý spisovatel, 1959). Zdá se nám logické připojit tyto hříčky, z nichž alespoň některé se také hrály, spíše k počátečnímu hledání než k pozdějším dramatům, souvisejícím už zase s jinou autorovou etapou a s jinými záměry. Dvě z těchto her byly autorem publikovány původně časopisecky: *Několikera zasnoubení* v Šibeničkách (roč. 2, 1919—1920, č. 27, 15/1 1920, s. 290—291) a *Satyrská komedie* v Cestě (roč. 2, 1920, č. 39, s. 754—758); jejich pozdější strojopisné kopie jsou uloženy v PNP. V tomto archívu je rovněž část rukopisu psaného tužkou, hektografovaný přepis psaný cizí rukou s Vančurovými opravami a s režijními poznámkami cizí rukou a další strojopisná kopie třetí hry *Latinská*

klasikové. Tu publikoval po válce z rukopisu Jindřich Honzl v 1. ročníku časopisu Otázky divadla a filmu 1946, s. 273—283. V našem vydání jsme přihlédlí ke všem těmto pramenům, abychom opravili některá nedopatření Honzlovy edice. V autorově pozůstalosti v PNP je uložen ještě rukopis veršovaného dramatu Jason, psaný perem; u něho je poznámka dr. Ludmily Vančurové: „Jason — fragment. Pravděpodobně tuto hru psal V. V. už za gymnazijních let; mně ji přinesl ukázat v prvních fakultních létech — snad 1917—18, kdy ji trochu začal opravovat — ale nepřeraboval ji, ani nedokončil.“ Tento nedokončený pokus jsme do našeho souboru nezařadili. Podrobněji o něm informuje a cituje ukázky druhá část uvedené studie M. Blahynky Dva rané Vančurovy rukopisy.

Konečně posledním příspěvkem svazku První prózy a první pokusy je *filmový scénář Nenapravitelný Tommy*, otištěný v Hostu 6, 1926—1927, č. 1. 1926, s. 1—10. Obraz Vančurových počátků se tím doplňuje o jeho rozběh filmový. Prozrazuje další směr jeho hledání, zakládající se především na autorově nejednou připomínané vizuální představivosti.

Pokud jde o volbu *výchozích textů* pro tuto edici, byla situace poměrně jednoduchá, ačkoliv otiskování próz začínajícího a neznámého autora v různých časopisech jistě poznamenalo jejich vnější podobu. Je to pravděpodobné také proto, že Vančura, alespoň zpočátku, zřejmě nevynikal znalostí jazykové normy, jak lze usuzovat podle dochovaných rukopisů. Jednodušší však byla situace proto, že jsou k dispozici buď pouze rukopisy, nebo rukopis a jeden časopisecký otisk, nebo časopisecké znění a jediné knižní vydání za Vančurova života, nepočítáme-li dvojí edici Rozmarného léta z jedné sazby (v tomto případě zase chybí rukopis). Výjimkou je povídka *Cesta do světa*. Kromě vydání ve sborníku Devětsil a kromě prvního knižního vydání v souboru Dlouhý, Široký, Bystrozraký

(1924) byla povídka publikována ještě samostatně v připomenuté edici *Omnia* (1930). Autor pro ni text revidoval, sice nijak podstatně, ale přece jen významně. Dá se říci, že právě na sklonku dvacátých let vykrytalizovala jedna podoba Vančurova vypravěčského stylu, založená na výrazně stylizovaném jazyce a na silném zdůrazňování funkce vypravěče. Nová verze *Cesty do světa* odpovídá této etapě a této tendenci: místo „hledání“ vystupuje do popředí spíše „řád“ nového stylu. Znamenalo to, že Vančura ve starším textu na mnoha místech škrtil, třebaže většinou jenom krátké segmenty vět nebo odstavců, a tím text oprostoval a zbavoval ho některých ozdobných nebo odbočujících detailů. Rovněž škrtil některé detaily nebo slova, jež byla významově spojena s dřívější etapou tzv. proletářské literatury. Celkem text získával na věcnosti, ale nestírala se autorova charakteristická obraznost. Dále Vančura opouštěl hovorové tvary, zejména v adjektivních a slovesných koncovkách. Pokud se týká kvantit, používal spíše novějších tvarů. Naopak jako by chtěl posilovat zvláštní větný rytmus osobitým frázováním a intonací. Uplatňoval zvláštnosti v interpunkci, i když je neprováděl důsledně. Zřetelná je však dvojí tendence. Za prvé Vančura přidával „vyprávěcí“ čárku před slučovací spojku *a*, zřejmě proto, aby dosáhl určitého zamýšleného rytmického a intonačního výsledku. S podobným cílem někdy přidával rovněž infinitivy zakončené na *-ti*. Většinou eliminoval čárky oddělující přechodníky, snad opět proto, aby se věta nedrobila a měla plynulejší intonaci. Konečně se také uzavíralo autorovo zkoušení, jak zaznamenávat různé podoby přímé a nepřímé řeči postav; na sklonku dvacátých let Vančura přistupoval ke „klasickému“ způsobu a opět pracoval v dialozích s uvozovkami. Změny textu, jak je vidět, nejsou zásadní, ale přece jenom znamenají jeho posun. Vznikla tedy otázka, zda zvolit jako výchozí tento přepracovaný text (1930), nepochybně více odpovídající „zralejšímu“ spisovateli a pocházející z jeho poslední ruky (takto slibovali postupovat J. Mukařovský s I. Olbrachtem a tak

postupoval R. Havel), nebo text starší, jak byl otištěn ve sborníku Devětsil a v prvním knižním vydání, který zapadá do celku druhé Vančurovy povídkové knížky. V našem vydání jsme se rozhodli vycházet z textu z roku 1924, tj. z prvního knižního otisku. Důvody byly tyto: Záleželo nám na tom, aby kniha Dlouhý, Široký, Bystrozraký, jež se při knižním publikování stala významným literárním faktem, byla znovu rekonstruována v této dobově závažné podobě; za druhé jsme brali v úvahu, že znění z roku 1930 bylo kriticky reeditováno v předcházejících spisech, a je tedy více dostupné; za třetí jsme si byli vědomi toho, že text z roku 1930 by měl svým zněním místo spíše ve druhém svazku Vančurových menších próz a povídek, jež začínaly vznikat právě na počátku třicátých let a byly potom zahrnuty do Luku královny Dorotky.

Úvahami, které právě předcházely, jsme napověděli, že pro tuto edici byly *jako výchozí texty* zvoleny *texty knižních vydání*. Byla to první knižní vydání a zároveň vydání poslední ruky (s uvedenou výjimkou). To platí samozřejmě také s výhradou týkající se textů otištěných buď z rukopisů nebo z časopisů, a nevydaných pak knižně.

Beze změny ponecháváme ve Vančurově textu kvantitativní kolísání (*myšlenka* — *myšlénka*, *ličidel* — *lčidel* atd.). V co největší míře ponecháváme i odlišnosti v kvalitě hlásek (upravujeme pouze *paměť* m. *pamět*, *chuť* m. *chut*, *dešťovky* m. *deštovky*). Podle dnešní pravopisné normy opravujeme psaní zdvojených hlásek (*holenní* m. *holení*, *úhrnnost* m. *úhrnost*, *sál* m. *ssál* atd.), předložek *s*, *se*, *z*, *ze* s 2. p. sg., psaní předpon *s-*, *z-*. Stejně tak upravujeme psaní cizích slov, psaní velkých písmen, zkratk a příslovecných spřežek. Číslice rozepisujeme pouze v těch případech, kdy je možné čtení jen jedním způsobem. Beze změny ponecháváme tvaroslovné zvláštnosti. Složitější byla rozhodnutí týkající se interpunkce. V zásadě ji upravujeme podle dnešní pravopisné normy. Nerušíme však čárky před slučovací spojkou *a*, bereme v úvahu možnost, že tím autor určoval členění, rytmus a pauzy ve větě. Nerozlišuje-

me, podobně jako Vančura, rozvité a nerozvité přechodníkové vazby, kde autor nenaznačil jejich oddělení, a to ze stejného důvodu jako v případě předchozím. Čárky u přechodníkových vazeb doplňujeme pouze tam, kde autor sám oddělení naznačil, tj. tam, kde přechodníkovou vazbu oddělil jen z jedné strany (obvykle na jejím konci). Vančurovo vyznačování (resp. nevyznačování) přímé řeči zachováváme, což je důležité zejména v románu Rozmarné léto. Při přípravě textů publikovaných pouze časopisecky nebo tištěných z rukopisů, jsme volili úpravy rozsáhlejší, protože text neprošel autorovou revizí a zůstaly v něm i evidentní chyby.

Snažili jsme se nevnášet pravopisnými úpravami do Vančurova stylu prvních próz a pokusů důsledný systém. Svůj styl i způsoby grafického zachycení vypravěčských představ Vančura zřejmě teprve hledal, a proto ponecháváme časté hláskoslovné, tvaroslovné i syntaktické (interpunkční) kolísání i nedůslednosti.

V textu jsme provedli tyto další úpravy:

Str.

- 9 *V něm jsou mohutnosti čiré . . . bez určení m. . . bez cvičení*, podle časopiseckého znění
- 9 *Jejich místa v úhrnnosti dějů i věci*, m. . . *věci*
- 20 *Přišera zaskuhrala na Peci* m. . . *na peci*
- 23 *všechny v tvém okně, občane pilný, jako svíce navečer* m. . . *okně, občane pilný jako svíce navečer . . .*
- 29 *Jsme tu dva lité tábory* m. . . *lité*, podle časopiseckého znění
- 30 *lidmi jsou krásným divadlem* m. *lidmi krásným divadlem*
- 38 *hovoří v rychlém střídání s Josefem* m. *o rychlém střídání*, podle časopiseckého znění
- 56 *Máš prak a já mám svoji hůl* m. *Máš prak a ty máš svoji hůl*, podle Devětsilu

- 63 *naše králiči ctnosti m. cnosti*, podle Devětsilu a vydání z r. 1930
- 65 *zevně uraziti zámek m. zevně urazili zámek*, podle Devětsilu
- 72 *Horký van a svist divosti letěl chodbou m. ... svit*, podle Devětsilu a vydání z r. 1930
- 80 *v Itálii, všude jsou nazi m. v Itálii všude, jsou nazi*, s přihlédnutím k vydání v r. 1930
- 106 *jinocha jménem Pavel m. ... jménem Pavla*
- 115 *vidouce ho plaziti se s holí m. vidouce ho plaziti se holí*
- 121 *Ve větě začínající Newcastle píšeme: Bromwich m. Bronwich, Chelsea m. Chetsca, Burnley m. Burmey*
- 139 *Ach, děl Antonín Důra m. Ah, děl...*
- 148 *když mu major nabízel tak neomaleně jídlo m. když mu abbé nabízel...*
- 153 *Ve větě začínající Majore, nejste přesvědčen... klademe na konec otazník místo původní tečky*
- 155 *Bylo jí po zásluze vyspíláno v katechismech m. ... vyspíláno v katechismem*
- 178 *Georgika m. Georgia*
- 191 *Nakonec jí pánové nasypali m. Nakonec ji pánové nasypali*
- 221 *Větu na konci druhého odstavce tiskneme podle rukopisu: a svícen ... jsa příliš domýšlivý, snášel pro svoji pýchu; necháváme ji v původní nejasné podobě, protože je možné emendovat text několika způsoby*
- 228 *Když si vzpomněla obruč na povidla m. Když si vzpomněla bečka...*